N°. 25. 1853.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
des Maandags-, Woensdags- en Zaturdags-avonds.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

DINGSDAG 21 JUNIJ.

UITGEVERS-DIREKTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau **De Grondwet.**
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . ƒ 3.00.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . » 3.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:
W. J. VAN HAREN NOMAN, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 40, Ned. Cour.

De discussiën in de Eerste Kamer over het adres van antwoord op de Troonrede.

De Eerste Kamer, in deze moeijelijke dagen hare hooge roeping naar waarde beseffende, heeft heden een adres van antwoord op de Troonrede aangenomen, dat haar vereert, de natie krachtig kan geruststellen en getuigt, dat zij weet wat haar pligt is, als mede het Nederlandsche volk vertegenwoordigende.

Reeds Zaturdag avond deelden wij, in een aanzienlijk deel onzer oplage, het concept-adres mede. Het is onveranderd aangenomen, en wij laten het hier in zijn geheel volgen, alvorens kortelijk de discussiën te beschouwen, waartoe het, in de zitting van heden, heeft aanleiding gegeven.

Het adres luidt aldus:

„1. De Eerste Kamer stelt op hoogen prijs dat het Uwe Majesteit heeft behaagd de Wetgevende Vergadering in persoon te openen. Zij vernam met belangstelling dat goede verstandhouding naar buiten, toenemende ontwikkeling en welvaart binnen 's lands, de gelukkige voorteekenen zijn, waaronder de Staten-Generaal hunne werkzaamheden mogen hervatten.

„2. Hulde brengende aan de zucht van Uwe Majesteit, om aller belangen en regten te beschermen, eerbiedigt zij de redenen die u hebben geleid, om sommige der Ministers door anderen te vervangen en een deel der Vertegenwoordiging te ontbinden.

„3. De Kamer betreurt dat er omstandigheden geboren werden, die bij velen van Uwer Majesteits onderdanen tot bekommering en verontrusting over hunne teederste belangen aanleiding gaven. Levendig beseft zij de wenschelijkheid, dat de hierdoor ontstane spanning der gemoederen bedare, en hoog wordt door haar gewaardeerd elke poging, die zonder krenking van eenig regt, zonder verkorting van eenige vrijheid, bij de Grondwet verzekerd, daartoe kan leiden.

„4. De Regering heeft de overtuiging, dat aan vele moeijelijkheden, waarop Uwe Majesteit het oog heeft, alleen door eene wet is te gemoet te komen. Het vertrouwen van Uwe Majesteit, dat gematigdheid en bedaardheid bij de overweging van dit gewigtig onderwerp mogen voorzitten, zal niet worden te leur gesteld, wanneer het onze taak wordt, daaraan onze zorg te wijden.

„5. Het zal steeds ons streven blijven godsdienstige verdraagzaamheid, dat sieraad eener maatschappij, dat krachtige steunsel van elken, en bijzonder van onzen Staat, met ernst te helpen bevorderen en handhaven.

„6. Opregtelijk zullen wij ons verblijden, zoo de bezwaren van het oogenblik kunnen worden opgeheven, en te gelijk de waarborgen voor vrijheid en zelfstandigheid der onderscheidene kerkgenootschappen bevestigd.

„7. Wij vereenigen ons, Sire, met 's Konings bede, dat zegen moge rusten op iederen maatregel, die strekken kan tot heil van het dierbaar Vaderland."

Het kan den opmerkzamen lezer niet ontgaan, dat de Eerste Kamer in het adres met waardigheid zich stelt *boven* de partijen; dat zij evenmin noemt een protestantsch als een niet-protestantsch gedeelte der Natie; dat zij noch de partij trekt voor de sinds eenige weken genoemde, petitionerende *„kern der natie"*, noch voor het andere, het grootste gedeelte des volks, dat niet heeft gepetitioneerd.

De Kamer *eerbiedigt* de redenen, die den Koning geleid hebben om sommige der Ministers door anderen te vervangen en een deel der Vertegenwoordiging te ontbinden. Zij keurt het evenmin *goed* als *af*; de Koning heeft van zijn grondwettig regt gebruik gemaakt; de Eerste Kamer berust daarin.

Met ieder weldenkende in den lande betreurt de Eerste Kamer wat er is gebeurd, en waardeert zij elke poging, die beproefd zal worden om de gemoederen te doen bedaren. Maar als zij dit doet, dan bedoelt zij slechts pogingen: *„die zonder krenking van eenig regt, zonder verkorting van eenige vrijheid, bij de Grondwet verzekerd"*, zouden worden aangewend. Als de Eerste Kamer later zegt, dat *„de Regering"* de overtuiging heeft, dat aan vele moeijelijkheden, waarop de Koning het oog had, alléén door eene wet te gemoet is te komen, dan doet zij niet anders dan herhalen wat de troonrede heeft verklaard, zonder daarbij te voegen: *dat* ZIJ *in die overtuiging deelt.* En wanneer dan eindelijk de Eerste Kamer verklaart, zich opregtelijk te zullen verblijden, zoo de bezwaren van het oogenblik konden worden opgeheven, maar als het ware ten *tweedenmale* de hoop uitdrukt: „dat dan tegelijk *de waarborgen voor vrijheid en zelfstandigheid der onderscheidene kerkgenootschappen* zullen worden BEVESTIGD", dan schijnt daaruit wel te mogen worden afgeleid:

dat de Eerste Kamer meent, dat ook *zonder* de bedoelde wet de waarborgen voor de vrijheid en zelfstandigheid der onderscheidene kerkgenootschappen *bestaan*; want, anders zouden zij in eene wet niet kunnen *bevestigd* worden;

dat voorts de Eerste Kamer, zonder eene bepaalde goed- of afkeuring uit te spreken over al hetgeen is gebeurd, nogtans tot op zekere hoogte de zoo zorgvuldig geheim gehouden bedoelingen der Regering wantrouwt; want tot tweemalen toe spreekt zij, in krachtige bewoordingen, van *geen enkel regt te krenken*, van *geene enkele vrijheid te verkorten*, van bevestiging der *waarborgen voor vrijheid en zelfstandigheid der onderscheidene kerkgenootschappen.* In één woord: wij meenen, dat het adres der Eerste Kamer niets anders is, dan de in andere woorden ingekleedde raad van het afgetreden Ministerie, aan den Koning gegeven, om aan de petitionnerende duizenden te antwoorden: „De Koning *waakt* en *zal waken dat niemands* regten en vrijheden worden gekrenkt."

Het adres der Eerste Kamer, zoo als het den Koning zal worden aangeboden, getuigt van de kalme waardigheid van die Kamer; zal de geheele natie kunnen geruststellen, want zij vindt er een nieuwe waarborg in, dat de Eerste Kamer geenerlei verkorting van regten en vrijheden zal gedoogen, slechts de *bevestiging* zal eischen van de *waarborgen* voor de vrijheid en zelfstandigheid der *onderscheidene* kerkgenootschappen. Zóó behoort ook de Vertegenwoordiging der Nederlandsche natie te spreken; zij vertegenwoordigt allen: Protestantsch, Catholijk en Israëliet; gematigden, verstandigen, orthodoxen en liberalen; petitionnerenden en niet-petitionnerenden. De Eerste Kamer heeft hare roeping begrepen; zij heeft zich van de Natie niet afgescheiden, door partij te trekken voor een klein gedeelte. Dat staatsligchaam heeft daardoor zich jegens het Vaderland verdienstelijk gemaakt.

De heer van Dam van Isselt, die zich zelf rangschikte onder de *gematigde*, *verstandige* en *verlichte* protestanten van Nederland, was de eenige, die, ondanks zijne dichterlijke protestatiën van liefde en verdraagzaamheid, in hevigheid van taal en overdrijving van denkbeelden en feiten, zich tegen de algemeene strekking van het adres verzette. Hij zag in dat adres niets anders, dan dat de Eerste Kamer *partij trok voor de Roomsch Catholijken* (Wij hebben dat te vergeefs in 't adres gezocht en verzoeken vriendelijk onzen lezers het ook eens te zoeken); hij vond er geen enkel woord van *goedkeuring* in over hetgeen de Koning had gedaan (maar die daden *eerbiedigende*; kan men toch niet gaaf-weg goedkeuren, als de Regering, ook bij de discussiën over het adres, hardnekkig het stilzwijgen blijft bewaren, omtrent hetgeen zij eigenlijk doen wil?) De heer van Dam wilde, dat de *Eerste Kamer* de zoo lang gewenschte *„bevrediging"* gaf aan de *„kern der Natie,"* die bij *„honderd duizenden te gelijk"* (was dat niet eene schromelijke *lapsus linguae?*) zich tot den Koning wendde. Bovenal echter was, naar de meening van den heer van Dam van Isselt, het adres afkeurenswaard, omdat zelfs de meest-ultra Catholijk en allen, die tot de partij behooren, die de onrust hebben gestookt, geen enkel bezwaar daartegen zouden kunnen aanvoeren. Voor ons was dit argument het beste bewijs, dat het adres *niemand* krenkt, en juist daarom waardig is, het gevoelen der Eerste Kamer uit te drukken. Maar de Hr. van Dam wilde dus een adres, waartegen *wel* eenige partijen iets zouden hebben aan te merken? De ultra-catholijken? Dit kon er, op het standpunt van den heer van Dam, nog al door; maar zij dan, die de *onrust* gestookt hebben? Dat is minder gemakkelijk te vatten. Want wij kennen geene andere partij, die de onrust heeft gestookt, dan de *petitionnarissen.* De Hr. van Dam wil ze in het adres *bevredigen;* maar te gelijkertijd keurt hij het af, dat zij in het adres niets aanstootelijks zouden kunnen vinden!!

De heeren Cost Jordens en van Rijckevorsel, leden van de commissie van redactie, hebben dan ook te regt aangetoond, hoe *voorzigtigheid* bovenal de redactie van het adres heeft beheerscht, en het voornemen om voor niemand partij te trekken, om niemand aanstoot te geven, om aan het adres geenerlei *kleur* te geven. Hoezeer de commissie dan ook het algemeene gevoelen der Kamer uitdrukte, kan daaruit blijken, dat de *algemeene strekking* van het adres met 32 stemmen tegen *eene*, die van den heer van Dam, werd goedgekeurd.

Nadat de eerste paragraaph zonder discussie en zonder hoofdelijke stemming was aangenomen, werd het amendement voorgelezen, dat de heer van Dam in den loop zijner rede had aangekondigd, op het adres te zullen voorstellen.

Dat amendement strekte niet meer, niet minder, dan om § 1 te laten, vervolgens een nieuwe § 2 te plaatsen, luidende aldus:

«Ook wij hebben het betreurd, dat duizenden van U. M. onderdanen, zoo onlangs zijn geschokt geworden in hun nationaal gevoel en verontrust over hunne teederste belangen.»

§ 3 aldus te lezen: «Wij stellen volkomen vertrouwen in de zucht van U. M. om alle belangen en regten te beschermen en wij verkeeren in de vaste overtuiging, dat door U, Sire! de middelen zullen worden gevonden om aangenomen, om de geslagene wonde te heelen, die ook wij hopen, dat onwillekeurig aan de Nederlandsche Natie is toegebragt.»

§ 4 aldus te lezen: «Wij eerbiedigen de redenen, die U. M. hebben geleid tot het ontslag van sommige Ministers en tot de ontbinding van een deel der Vertegenwoordiging.»

§ 5 te laten; en § 6 aldus te lezen: «In dien geest en met die gevoelens bezield zullen wij de gewigtige wet onderzoeken, die ons door U. M. is toegezegd en die strekken moet, zoowel om de regten der kerkgenootschappen nader te omschrijven, als om de pligten der Regering bij het 6de hoofdst. der Grondwet aangewezen, aan vaste regelen te binden.»

Er behoort, dunkt ons, nog al veel moed toe om zulk een veel-omvattend amendement voor te stellen *na* dat de algemeene strekking van een concept-adres reeds met *algemeene* stemmen was goedgekeurd! De heer van Dam wilde echter; naar het schijnt [illegible] *coûte*, zijne welsprekende taal doen hooren. [illegible] daardoor door hem in de Eerste Kamer [illegible] werd veroverd, die hij sedert jaren in de [illegible] verloren. Hij zelf schijnt althans [illegible] in de Eerste Kamer niet regt op [illegible] zonder eenige aanleiding, kwam [illegible] doen,? Wie hij in de Eerste Kamer [illegible] vroeg hem daarnaar? Of was het de inspraak van zijn hart, die, sterker dan de voorzigtigheid, hem dwong

te erkennen, dat der Eerste Kamer eene kalmere houding voegde dan die soms den welsprekenden, maar [illegible] klinkenden en hartstogtelijken partijganger der Tweede Kamer kenschetste? Wij weten het niet.

De commissie voor het adres oordeelde teregt, dat het amendement van den Hr. van Dam zelfs niet in de onderdeelen behoefde onderzocht te worden; want het veranderde geheel de strekking van het adres, en die strekking was nogtans met algemeene stemmen goedgekeurd geworden. Toen de Heer van Dam echter bleef persisteren en onder anderen beweerde, dat het woord *eerbiedigt* in de 2de § van het adres der commissie eene *afkeuring* inhield, deed de heer van Rijckevorsel, lid der commissie, dan toch opmerken, dat de Hr. van Dam zelf, in de door hem voorgestelde § 4 dezelfde woorden bezigende, tevens zeide "*wij eerbiedigen*", en dat het onbegrijpelijk scheen, dat alleen in den vorm der conjugatie van het werkwoord zoo eene onmetelijke kracht zou liggen! De heer van Dam daarop flaauwelijk zich uit den strik trekkende, kon toch niet voorbij te erkennen, dat de redenering van den Heer van Rijckevorsel "*allerfrappants*" was. Bij deze zelfde gelegenheid verklaarde de Commissie ook met nadruk, dat geen enkel lid der commissie gedacht heeft, om op het grondwettig regt des Konings eenige blaam te werpen. Zij wenschte slechts, dat de Kamer noch *goed* noch *afkeuren* zoude.

De heer Andringa de Kempenaer had almede bezwaar in het woord *eerbiedigt*; hij stelde voor het te doen vervangen door het woord *beseft*. De heer van Beeck Vollenhoven wilde liever gelezen hebben: "*heeft zij met eerbied vernomen.*"

Het amendement van den heer van Dam op § 2 werd verworpen met 32 tegen 2 stemmen. Vóór de heeren van Dam en Tonckens. De overige amendementen werden toen door den voorsteller ingetrokken.

Het amendement van den heer de Kempenaer werd verworpen met 29 tegen 5 stemmen. Vóór de heeren Borski, van Wessem, Tonckens, Vos van Steenwijk en de Kempenaer.

Het amendement van den heer van Beeck Vollenhoven werd verworpen met 27 tegen 7 stemmen. Vóór de heeren van Wessem, Vos van Steenwijk, van Beeck Vollenhoven, Boxman, van Dam, van Nispen en Borski.

De § 2, zoo als de commissie die had voorgesteld, werd alsnu aangenomen met 29 tegen 5 stemmen. *Tegen* stemden de heeren van Dam, van Wessem, Tonckens, Vos van Steenwijk en de Kempenaer.

Alle overige paragraphen zonder discussie en hoofdelijke stemming aangenomen zijnde, werd het geheele adres alsnu met 32 tegen 2 stemmen goedgekeurd. *Tegen* de heeren Tonckens en van Dam van Isselt.

Al de Ministers, met uitzondering van den heer Pahud, die op reis is, woonden de vergadering bij. Zij hebben trouw de amendementen opgeteekend; maar geen enkel woord gezegd om te verklaren *hoe* en in *welken zin* zij het adres opvatteden, of om eenige verklaring te geven omtrent hetgeen zij dan toch meenden te willen doen ter oplossing van het vraagstuk, waarover juist de Eerste Kamer even als de Natie, in onzekerheid verkeerde.

Het adres, dat wij een waardig stuk noemen en wel geschikt, om het Ministerie te doen bedachtzaam zijn op hetgeen het zal voorstellen in de door de Troonrede aangekondigde wet, zal den Koning worden aangeboden door den Voorzitter, door de Commissie die het adres heeft opgesteld (de heeren van Aylva van Pallandt, Cost Jordens, van Rijckevorsel en Martens van Sevenhoven), en door de heeren van Sasse van IJsselt en van Nispen van Pannerden.

Tweede Kamer.

Heden was ook de Tweede Kamer vergaderd. De Heer Boreel van Hogelanden, door den Koning tot voorzitter benoemd, aanvaardde het voorzitterschap met de volgende aanspraak:

«Uwe keuze, door de benoeming des konings bevestigd, heeft mij nogmaals tot het voorzitterschap dezer vergadering geroepen.

«Het is voor mij eene behoefte, Mijne Heeren, U al aanstonds mijne diep gevoelde erkentelijkheid te betuigen voor die uitstekende onderscheiding, te meer streelend, indien ik daarin een blijk van goedkeuring mag zien van vroegere gedragingen, van de steeds door mij gevolgde beginselen.

«Ik ontveins mij echter niet het moeijelijke der eervolle taak, mij opgedragen, en ware het niet het vertrouwen op hoogere ondersteuning, ware het niet de herinnering aan zoo veel welwillendheid, als ik steeds in deze vergadering ondervinden mogt, ik zoude schroomen, in deze gewigtige oogenblikken die taak te aanvaarden.

«Wij gevoelen het toch allen, M. H., dat, hoezeer onze werkzaamheden in deze zitting slechts weinig zullen zijn, de eerste handelingen dezer vergadering hare eerste beraadslagingen en besluiten, na de gewigtige gebeurtenissen, die plaats hebben gegrepen, met verhoogde belangstelling gade geslagen zullen worden.

«Bleef toch ons dierbaar vaderland, door de Voorzienigheid zoo onmiskenbaar gezegend, voor vele moeijelijkheden bewaard, die andere volken troffen, — onlangs ontstond er in Nederland eene aanleiding tot bekommering voor velen, die de Regering meent dat voorziening van hare zijde vereischt. Hiertoe werd ook onze medewerking ingeroepen. Aan onze overwegingen zullen wettelijke voorschriften onderworpen worden, [illegible] Regering noodig acht tot regeling van hoogst teedere belangen.

«Met ijver en naauwgezetheid zullen wij ons aan die gewigtige taak wijden, [illegible] aan de heiligheid van onzen pligt om hier, waar [illegible] belangen geldt, eerbied voor elks regten, stipte naleving der Grondwet in acht te nemen. Dat wij, met dit voornemen toegerust, met den geest bezield [illegible], dan mogen wij verwachten, dat, onder den zegen des Allerhoogsten het ons gegund zal worden, het doel te bereiken, dat in de rede des Konings ook ons is voorgehouden: het beginsel van godsdienstige verdraagzaamheid met kracht te handhaven en alles te vermijden, wat in Nederland verdeeldheid en scheuring kan doen ontstaan.

«Mogen die gemeenschappelijke pogingen van Regering en Volks-vertegenwoordiging [illegible] achtervolgd worden, dan kan onze arbeid rijk worden in vruchten voor het Vaderland, dan kan alom rust en orde bevestigd, de geest van revolutie en reactie, die elders zoo veel onheil stichtte, van Nederland verwijderd en de liefde en verkleefdheid van Oranje, de gehechtheid aan onze grondwettige instellingen meer en meer in onzen bodem geworteld worden.

«Door die hoop gesterkt, Mijne Heeren, zullen wij onze werkzaamheden met ijver en moed aanvaarden.

«Ook thans zal ik geene pogingen onbeproefd laten, om die met naauwgezetheid, met orde en onpartijdigheid te leiden, doch daartoe behoef ik bij hoogeren bijstand, uwe zoo dikwerf ondervondene medewerking en welwillendheid, en bij de aanvaarding van het voorzitterschap roep ik die met aandrang en vertrouwen in.»

De tijdelijke Voorzitter, de heer Luijben, heeft alvorens zijne plaats te verlaten, zijn' welgemeenden dank aan de vergadering geuit, wegens de welwillende toegenegenheid, hem geschonken. Het heeft hem, zeide hij, aangenaam verrast, als derde kandidaat op de lijst van het voorzitterschap geplaatst te worden. Hij is daarvoor zeer gevoelig en geeft der vergadering deswege zijn' dank te kennen. Hij wenscht zijn' opvolger geluk met de onderscheiding, hem te beurt gevallen. Hij wenscht hem en de Kamer geluk, dat de Koning zijn zegel heeft gehecht aan de gedane keuze. De staatsman, die den voorzitterszetel zal bekleeden, is bekend door zijne antecedenten. De leden weten het, dat zij waarborgen hebben, dat hij de vergadering zal leiden met waardigheid, met bekwaamheid en onzijdigheid.

Ingekomen zijn de navolgende wets-ontwerpen: I. Tot aanvulling der wet van 18 December 1852, betrekkelijk de pensioenen voor de zee- en landmagt; II. Tot wijziging van eenige artikelen der wet van 28 Aug. 1851, betrekkelijk de bevordering van officieren der geneeskundige dienst, en die der administratie bij de zeemagt; III. Betreffende de pensioenen derzelfde, wijziging van staat A, behoorende bij de wet van 28 Augustus 1851; IV. Tot verzekering der uitvoering van sommige voorschriften van plaatselijke verordeningen; V. Tot regeling der fondsen van koopprijzen van domeinen, dienst 1852; VI. Nopens de sluiting van het kanaal van St. Andries; VII. Tot wijziging van het tarief van in- en uitgaande regten, voor zoo veel betreft den invoer van sommige artikelen; VIII. Tot regeling van het fonds van consignatiën; IX. Tot opheffing van in den Molukschen Archipel bestaande beperkende bepalingen, ten opzigte van den handel en de scheepvaart aldaar; X. Tot het verleenen van 10 naturalisatiën; XI. Tot tijdelijke instandhouding in Limburg van Sommige Belgische wetten en besluiten, betrekkelijk de schutterijen en de burgerwacht; XII. Tot duurzame regeling van het beheer der gelden wegens verstrekkingen; XIII. Tot verlenging van den termijn, bij Art. 293 der gemeentewet gesteld; XIV. Tot wijziging van Hoofdstuk VI der staatsbegroot. 1852 (kindergeld, enz.); XV. Tot het verleenen van 10 naturalisatiën; XVI. Tot opening van een' nieuwen termijn, tot vervulling der formaliteiten, bedoeld bij art. 9 der wet op het Nederlanderschap; XVII. Tot wijziging van Hoofdstuk II der staatsbegrooting over 1852.

Tot voorzitters der afdeelingen zijn gekozen, de heeren: Luyben, de Man, Gevers van Endegeest, Storm van 's Gravesande en Baud;

Tot tweede voorzitters, de heeren: Blaupot ten Cate, van Rappard, van Nispen, van Voorst en Godefroi;

Tot leden voor de commissie van het adres, de heeren: van Hoëvell, de Kempenaer, van Akerlaken, van Voorst en Bosscha;

Tot leden voor de commissie voor de verzoekschriften, de heeren: Engelen, van Deinse, v. Asch v. Wijck, Elout en Oosting.

De mannen van de "*mildere*" toepassing der Grondwet.

Het ministerie Thorbecke verstond niets hoegenaamd van eene "*milde*" toepassing der Grondwet. Dat moet waar zijn; want de Heer van Hall heeft het in zijn manifest van 26 April gezegd: en de Heer van Hall, die niet zoo ingenomen was met de herziening der Grondwet van 1840, die met het voorstel der negenmannen niet wegliep en sedert 1845 zich tegen elke herziening met hand en tand verzette, verklaart, dat hij nu eens de Grondwet van 1848 "*milder*" zal gaan toepassen, dan de Heer Thorbecke het heeft gedaan.

Wij gelooven den Heer van Hall gaarne; immers in Europa kennen wij geen staatsman, die, in zijne politiek, zoo consequent was als de Heer van Hall zich altijd heeft betoond. * * *

Dat, de tegenwoordige Minister van Buitenlandsche Zaken inderdaad meende, wat hij den 26sten April ten aanhoore der Natie verklaarde, kan onder anderen ook, dunkt ons, blijken uit de mannen, die als ministeriële candidaten in de Tweede Kamer zijn getreden, en hem, in die "*mildere*" toepassing een handje zullen moeten helpen.

Laat ons eens nagaan, hoe een der meest ondersteunde, ministeriële candidaten, de Heer van Lennep dacht over de Grondwet, waaronder wij thans leven. Zullen wij niet na zoodanig onderzoek [illegible] zelf eenigermate kunnen voorspellen, hoe verbazend "*mild*" de toepassing der Grondwet door hem en zijne politieke vrienden zal geschieden.

In het jaar 1848 schreef de Heer Mr. J. van Lennep, thans langs den Helicon in de staatkundige wereld aangekomen, een "*Brief aan Mr. D. Donker Curtius*" (*Amsterdam, P. Meijer Warnars*,) die in alle opzigten waardig is, dat men er, in deze dagen, de aandacht op vestige.

De Heer van Lennep is een Staatsman *du lendemain*; hij bekent dat niet alleen, maar schijnt zelfs de staatkunde niet zeer hoog te achten. "Ik heb mij," zegt hij, "*bij genoegzame andere bezigheden*," nimmer met politiek willen bemoeijen." Het schijnt evenwel, dat de Heer van Lennep sedert 1848 beteren dunk kreeg van de politiek, of geene genoegzame andere bezigheden kon vinden. In 1830 schreef die Heer wel eene *Uitboezeming* en later eene *Verduitsching* der Grondwet, maar de Heer van Lennep verzoekt ons, *die* geschriften toch niet als staatkundige te willen aanmerken, omdat de *Uitboezeming* "bij hare verschijning algemeene afkeuring wekte," en de *Verduitsching* eene "Proeve van Taalstudie" was. Zij kunnen ook geene politieke geschriften zijn, want vóór dat de "*Brief aan Mr. Donker Curtius*" werd uitgevaardigd, heeft de Heer van Lennep "zelfs nooit kunnen begrijpen, "hoe het in gezonde theorie kon opgaan, dat de "natie, wanneer zij Ministers had om te besturen, en "Vertegenwoordigers om de Ministers *op de handen te* "*zien*, zich zelve in den strijd mengde."

Het onbestemde begrip, dat de Heer van Lennep nog in 1848 schijnt gehad te hebben van de eigenlijke roeping der Natie, in staatsregterlijke betrekking, waarborgt dan ook genoegzaam de opregtheid zijner verklaring, dat hij zich vóór dien tijd nimmer met politiek heeft bemoeid.

Ofschoon men uit dien hoofde welligt geneigd mogt zijn de opinie van een, uit den knop opschietenden staatsman, niet al te hard te beoordeelen: mogen wij echter niet voorbij, te doen opmerken, hoe de Heer van Lennep toch reeds in 1848 eene dichterlijke "Ahnung" had, dat de roeping eener Vertegenwoordiging was, om de Ministers *op de handen te zien*. Hoe de Heer van Lennep echter, na deze *Ahnung*, zich als "*welgezinde*," als aan de Ministers "*welgevallige*," als "*handelbare*" Vertegenwoordiger kon laten kiezen, is ons een raadsel: de uitstekende dichter zal het echter wel weten te rijmen.

Het geschrijf van de dagbladen is den Heer van Lennep geen penning waard: in de dagbladen erkent hij dus geene openbare opinie. Hij heeft nooit kunnen begrijpen, hoe de Natie zich zelve in den strijd heeft kunnen mengen: dus ook niet bij de Natie zit voor den Heer van Lennep de openbare opinie. Dat is, dunkt ons, in lijnregten strijd met het jongste ministeriële manifest, waarbij die opinie alléén bij de "kern der Natie," bij de petitionnarissen wordt verklaard te huisvesten.

Petitionnarissen! De Heer van Lennep heeft er een afschuw van! Hij lacht over alle millioenen petitiën, die ooit zijn geteekend of nog geteekend zullen worden! Petitiën zijn nog minder waard dan de dagbladen. Men kan toch — zegt hij — vellen vol naamteekeningen voor niet met al bekomen; men kan laten teekenen die schrijven nog lezen kunnen; vooral kunnen predikanten zoo veel teekenaars krijgen als zij maar willen. Ja, heeft hij zelf niet te Edimburg op eene petitie ter afschaffing der graanwetten, gezet: "*J. van Lennep kan het niets scheelen?*" hetgeen — tusschen haakjes, tevens aantoont, dat de Heer van Lennep schijnt te behooren tot die voorstanders van vrijen handel naar de "mildere" toepassing van den Heer Hoffman.

Het regt van petitie is alzoo bij den Heer van

Lennep een onding, een misbruik; de drukpers, als het wel te verstaan, geen gedichten of balladen zijn, geen pijp tabak waard. Men kan dan ook zeer logisch van den Heer van Lennep eene allermildste toepassing verwachten van die artikelen der Grondwet, waarbij het regt van petitie en de vrijheid der drukpers worden gewaarborgd.

Zonderling is het echter, dat de heer van Lennep zich in 1853 tot lid der Tweede Kamer heeft laten verkiezen juist *ten gevolge* van dat petitionnere, dat hem, in 1842, *toen het den aandrang tot vaststelling der tegenwoordige Grondwet gold*, zoo onzinnig voorkwam, dat het hem in 1853 zeer goed begrijpelijk voorkwam; dat de Natie zelve zich in den strijd mengde, ofschoon „zij toen toch ook Ministers had om het „land te besturen en eene Vertegenwoordiging om die „Ministers op de handen te zien.“ Deze houding moet gewis alleen daaraan toegeschreven worden, dat de heer van Lennep, als politicus-apprenti, nog niet vast in zijne schoenen staat.

Rond en open heeft de heer van Lennep aan den tegenwoordige Minister van Justitie medegedeeld, wat hij en Amsterdam dachten over de Grondwet van 1848. Men zal het, na het lezen van die mededeelingen, niet minder zonderling vinden, dat de heer Donker, tot wien in 1848 gemelde brief was gerigt, in 1853 kon goedvinden, den heer van Lennep als ministerieël candidaat te accepteren.

De Grondwet — zegt de heer van Lennep — (1) „verlaagt den Vorst tot een bloot werktuig; tot een „pop, in den schommel der politiek geslingerd tusschen „twee staken, waarvan de eene Raad van State, de „andere Raad van Ministers heet.“ Het beeld is poëtisch; maar even als vele dichterlijke beelden gaat ook dat van den heer van Lennep mank. Of hebben de laatste dagen den heer van Lennep niet bewezen, dat de Vorst, als hij wil, veel kan doen, wat aan den staat van zaken een geheel anderen keer geeft? Maar de heer van Lennep wil een Koning „*die wezendlijk regeert*.“ Wat bedoelt de heer van Lennep daarmede? Wil hij een Koning, „wezendlijk regerende“ als Keizer Nicolaas, of als Keizer Napoleon? Hoe wil de heer van Lennep deze zijne onbestemde definitie rijmen met den aard, het begrip en den werkkring van een *constitutionnelen* Koning?

Wat de heer van Lennep wil, wordt nog raadselachtiger, als hij er dadelijk op volgen laat: „geen „Raad van State, die alleen kan strekken om de ra„deren van dat Bestuur te verlammen en hun werking „te vertragen.“ Hij wil, dat de Koning *wezendlijk regere* en te gelijker tijd, dat Hem ontnomen werde een ligchaam, juist bestemd om den Koning, onafhankelijk van den wil der Ministers, te adviseren over voorstellen, door dezen den Koning gedaan. Deze tegenstrijdigheid behoort gewis tot de „versche“ en „nieuwe eigenaardigheden“ van de anti-revolutionnaire leer.

De heer van Lennep wil *geene Eerste Kamer*, „of „eene zoodanige, die, onontbindbaar, zich door waar„digheid, door onafhankelijkheid, door gezach ken„merke en den throon tot een bolwerk zij.“ Ook hier dus is de heer van Lennep voorstander van uitersten: *geene Eerste Kamer* en alzoo eene enkele Kamer, de uiterste grens tusschen koningschap en republiek, ... of eene *onontbindbare* Eerste Kamer, die, juist door hare onontbindbaarheid, op den duur elke Regering onmogelijk zou kunnen maken en, in stede van een bolwerk te zijn van den troon, wel op het laatst de Kroon zou kunnen gebieden.

Niet minder hard vonnis, ofschoon op wat raadselachtige wijs, treft de zamenstelling der Tweede Kamer gelijk die door de Grondwet is voorgeschreven. De heer van Lennep wil: „geene ANDERE *Tweede* Kamer, „alleen van deze onderscheiden, dat zij den naam van „*Eerste* draagt, en minder talrijk is.“ Hoe hij dan de Tweede Kamer wenscht ingerigt te hebben is nooit gebleken; wij hebben welligt nu spoedig de gelegenheid het te vernemen. Het is evenwel, uit toespraken door den heer van Lennep aan de Amsterdamsche kiezers menigmaal gehouden, gebleken, dat het regtstreeksche kiesstelsel niet valt in zijn smaak; en dat hij de verdediger is van stemgeregtigden en al den verderen toestel van getrapte verkiezingen.

Een „*toezicht*“, door de Staten-Generaal op de huishouding der Koloniën uit te oefenen, wordt door den heer van Lennep als afschuwelijk uitgekreten; daarom keurt hij de bepalingen, die daarop in de Grondwet betrekking hebben, ten eenemale af. Hierin overtreft de heer van Lennep zelfs nog den heer Pahud in *mildheid*; want deze wil althans aan de vertegenwoordigers der Natie de bevoegdheid niet ontzeggen, om *toezicht* te houden.

(1) De *Brief* is geschreven tegen het *ontwerp* der Grondwet. Daar dit ontwerp echter, juist op de punten waarop de heer van Lennep wijst, wat het wezen der zaak betreft, niet is veranderd, gelden de aanmerkingen de tegenwoordige *Grondwet*.

Het regt tot vereeniging en vergadering komt er niet beter af. Art. 10 der Grondwet is een verschrikkelijk monster voor den heer van Lennep; want hij „wil geene wettige sanctie van clubs met al hun nood„lottige gevolgen.“ — „Wij hebben“ — zegt hij met dichterlijken gloed: „daar weder (1848) een waarschu„wend staaltje van gezien in het jongste oproer te „Parijs.“ Er zijn nu vijf jaren verloopen; nog is geene wet tot stand gebragt, die de uitoefening van dat regt regelt en beperkt zoo als de Grondwet dit verlangt, en evenwel ziet de heer van Lennep te vergeefs om naar clubs en naar hun noodlottige gevolgen.

Trekken wij een en ander zamen, dan zien wij, dat de heer van Lennep zich weinig bekreunt om het regt van petitie; de drukpers bij hem niet hoog staat aangeschreven; hij een Koning verlangt, die *wezendlijk regeert* (?); dat hij den Raad van State niet behouden wil; hij geene Eerste Kamer, of eene *onontbindbare* wil hebben; dat hij eene Tweede Kamer verlangt op eene andere wijs, als de Grondwet voorschrijft, zonder echter te zeggen hoe dan; dat hij het regtstreeksche kiesstelsel afkeurt; niet slechts elke inmenging weert maar ook elk „*toezicht*“ op de koloniën ten eenemale verwerpt; en dat hij de erkenning van het regt tot vereeniging en vergadering noemt „de wettige sanctie van clubs“ enz.

De heer van Lennep is gekozen door hen, die zich aansloten bij het tegenwoordig ministerie, dat volksvertegenwoordigers verlangde, om het in *milderen zin* de Grondwet te helpen toepassen en handhaven. Wij hebben nu kortelijk aangetoond, wat die mildere zin, althans bij den heer van Lennep, beteekent. Gelijk deze heer denkt, zoo denken verweg de meeste, onder de vlag van het ministriele programma gekozen leden. Er zijn er zelfs, bij wier politieke beginselen de heer van Lennep nog een sans-culotte schijnt.

Van het geheele ministriele programma blijft dus éénе enkele uitdrukking staan als het woord der waarheid: dat is de „*tegenovergestelde rigting*.“

Ten slotte is het niet onaardig nog een enkel betoog van den heer van Lennep mede te deelen. Hij verzet zich met kracht tegen de uitsluiting van zekere standen in de maatschappij voor het bekleeden van het lidmaatschap der Staten-Generaal. Wij zullen daarover met den heer van Lennep niet twisten; dat zou ons te verre voeren. Maar wij willen slechts den aard van zijn argument aantoonen, met het oog op de verguizing van een welbekende, „Wil men het bewijs“ — zegt hij — „dat ook een tweede luitenant zeer ge„schikt kan zijn om zich over hooge belangen, des „noods in de Tweede Kamer, te uiten, men leze het „met zoo veel bekwaamheid en warmte, in de *Am„sterdamsche Courant*, geschreven vertoog van — Jhr. „Salvador.“

Buitenlandsche Berigten.

ENGELAND.

De Engelsche bladen hebben bijna allen eene mededeeling uit de *Press* overgenomen, dat lord Aberdeen reeds in het begin van de lente van de voornemens van Rusland moet onderrigt geweest zijn en geenerlei bezwaar daartegen had geopperd. De *Times* bevat een artikel om deze belangrijke mededeeling te ontzenuwen. Men verwacht te dien aanzien interpellatiën in het Parlement.

— De vrienden van het ministerie zijn zeer bevreesd voor het resultaat van de motie van lord Stanley, oudsten zoon van Lord Derby, tegen de wet betrekkelijk de regeling der Indische regering. Die wet wordt vrij algemeen bestreden en de motie van lord Stanly kan zeer ligt de stemmen der Tories onder den heer Disraëli en van de radicalen, onder aanvoering van de heeren Cobden en Bright vereenigen.

— Eene telegraphische dépêche uit Triëst, gedagteekend uit Woosang, 16 April, in de *Times* voorkomende, meldt, dat nadat de Chinesche opstandelingen Nankin hadden ingenomen op 21 Maart, zij gedwongen zijn geworden, die stad te ontruimen en 14 dagen later, op 6 April, op 30 mijlen ten zuiden van Nankin verslagen zijn geworden. De vreemde residenten te Shanghai hebben eene bijeenkomst gehad en hebben een korps vrijwilligers gevormd; 400 man Engelsche troepen waren naar Shanghai gezonden, ter bescherming der Britsche belangen.

— De *Franklin* heeft te Havre berigten uit New-York van 4 Junij aangebragt. Het gerucht nopens het ontslag van den heer Marcy als secretaris van staat liep op nieuw te New-York; men zegt dat de heer Marcy gezant te Parijs zou worden. Het secretariaat van staat zou aan den heer Caleb Cushing of aan den generaal Dix worden opgedragen. De aandacht was steeds op Mexico gevestigd. De generaal Garland was naar Santa-Fé vertrokken, voorzien van instructiën van den secretaris van oorlog. Men bevestigt, dat eene circulaire door het ministerie is uitgevaardigd, aan de gouverneurs der staten gerigt, houdende eene aanbeveling om eene politie in te stellen, ten einde met de Mexikanen bekend te worden, die dien naam onwaardig zijn, omdat zij beweren, dat de natie er voordeel bij zou hebben, door bij de Vereenigde Staten te worden ingelijfd. Die personen zullen voor den krijgsraad gebragt en als verraders des vaderlands gestraft worden. Een besluit is uitgevaardigd, waarbij van af den 9den Junij de omloop van vreemde munten verboden wordt. Dat geld zal aan de munt moeten worden aangeboden, waar het hermunt zal moeten worden en tegen de tegenwoordige waarde zal worden ontvangen.

FRANKRIJK.

Op den 18den sprak men te Parijs van eene nota, die in den *Moniteur* zou verschijnen, uitgaande van den ministerraad en waarbij de bezetting van de Donauvorstendommen door Rusland als een *casusbelli* zou worden beschouwd.

— De arrestatiën te Parijs gaan steeds voort.

— Dagelijks vertrekken uit Frankrijk Italiaansche en Poolsche uitgewekene naar Turkije; men zegt dat er onlangs 200 uit Toulon zijn vertrokken.

— De ligting van zeelieden wordt ijverig langs al de kusten voortgezet.

— Uit Zuid-Amerika is te Parijs eene dépêche aangekomen, meldende, dat de moeijelijkheden, die tusschen de republiek van Ecuador in Frankrijk waren ontstaan, zijn uit de weg geruimd. Het fregat *la Forte*, met den schout bij nacht Febvier-Despointes aan boord, de rivier Guyaquil was opgezeild en had alle geëischte voldoening verkregen. De betrekkingen tusschen de beide landen, die sedert een jaar waren afgebroken, zijn daarop hersteld geworden.

DUITSCHLAND.

De *Cölnische Zeitung* deelt den zin van de Pruissische nota mede, in antwoord op de mededeelingen van Rusland betrekkelijk de Turksche kwestie. Pruissen wil zich in deze geheel vrij houden; het verklaard zich niet bepaald tegen Rusland, maar doet ook niet aan dat Rijk zijne hulp hopen voor het geval, dat er een oorlog met Frankrijk en Engeland mogt uitbreken, en geeft ook geenszins zijne goedkeuring aan de Russische staatkunde tegenover Turkije.

— De bisschoppen uit den Boven-Rijn zijn op den 14den te Frijburg (Brisgau) aangekomen. Men hoopt, dat het conflict tusschen die prelaten en het Pruissische gouvernement ontstaan, in der minne geschikt zal worden.

— Eene nota betrekkelijk de Oostersche kwestie is door de Pruissische regering naar Parijs en Londen gezonden. Men kent den inhoud nog niet, maar ook daaruit zou moeten blijken, dat Pruissen in dezen geheel onzijdig wil blijven.

DENEMARKEN.

In de vereenigde zitting der beide Deensche Kamers van 16 Junij is de heer Ryholm, lid van de Eerste Kamer, tot President verkozen. Het gouvernement heeft daarop op nieuw de koninklijke boodschap betrekkelijk de troonsopvolging, medegedeeld en heeft de Kamer verzocht, er hare goedkeuring aan te hechten.

TURKIJE.

Brieven uit Konstantinopel van den 5den en 6den, melden, dat men aldaar hog steeds aan het behoud van den vrede blijft gelooven, ofschoon men zich zoo krachtig tot den oorlog uitrust als de staat der financiën slechts eenigzins toelaat. De geestdrift der bevolking is groot, en de Sultan en zijne Ministers bereiden zich op alle mogelijke omstandigheden voor. Er bestaat echter groot geldgebrek. De Porte heeft aan de nieuw opgerigte bank eene leening van 45 millioen piasters (*f* 6,000,000) gevraagd, die in de onmogelijkheid verkeerde, die som te verstrekken; om echter van hare goeden wil te doen blijken, heeft de bank 7 millioenen piasters (900,000 ongeveer) voorgeschoten. Men zegt echter, dat de Porte de aangekochte wapenen en ammunitie steeds met klinkende munt betaalt. Men beklaagt zich echter te Konstantinopel over de onbestemde houding van de vertegenwoordigers der groote mogendheden, vooral van Engeland. De Divan heeft nog geene enkele stellige gerustelling verkregen en de gezanten moeten, na eene conferentie betrekkelijk het verzoek van Reschid Pacha om een eenvoudigen raad, nopens de laatste nota, die door Prins Menchikoff was ingediend, die zich reeds ingescheept had om Constantinopel te verlaten, een hunner belast om mondeling van den Minister van Buitenlandsche Zaken te doen weten, dat zij hem geen raad konden geven. *De Press*, een Engelsch blad zegt, dat dit daaraan toe te schrijven is, dat lord Aberdeen voor Rusland gestemd is. De heer von Bruck, de nieuwe Oostenrijksche internuntius te Konstantinopel werd op den 6den aldaar verwacht. Uit Alexandrië schrijft men van den 7den, dat de Onderkoning digt bij Kaïro een kamp voor zijne keurtroepen had opgerigt. Het Hast Konstantinopel zonden vertrekken. Uit Jassy berigt

men, dat alles rustig was en dat de bevolking zeer gunstig gestemd was voor Turkije. Den 4den was een buitengewoon koerier uit Konstantinopel aangekomen. De vorst had dadelijk zijn raad bijeengeroepen en moet eene circulaire aan de consuls der mogendheden hebben gerigt. Dagelijks zendt de Porte troepen naar de Donauvorstendommen; de gouverneurs van de meest afgelegen provinciën zelfs hebben bevel ontvangen den *redif* te doen oprukken; in de moskeën worden proclamatiën afgelezen, waarbij de bevolking wordt aangespoord, hare vaderlandsliefde te betoonen. Het Pruissische ministeriële blad *der Zeit* beweert, dat aan dit blad het plan van den veldtogt in Turkije bekend is. De Russen zouden in Wallachije rukken, terwijl de Turken Moldavie zouden bezetten. Men zou een grenslinie bepalen, die geen der beide legers mogt overtrekken en daarna zouden de onderhandelingen beginnen. Men verneemt dat de Porte de tusschenkomst van Oostenrijk, al werd die door Rusland aangenomen, niet zou aannemen, daar de Porte veel liever eene regeling zoude willen, waarin alle groote mogendheden zouden worden betrokken.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, 20 Junij.

In doorgaans goed onderrigte kringen wordt aangaande de wet, waarvan de Troonrede heeft gewaagd, en die alléén, naar de gevestigde overtuiging der Regering, aan vele moeijelijkheden een einde zou kunnen maken, het volgende verzekerd.

De Regering zou, vóór de aanvaarding van een geestelijk ambt bij de onderscheidene kerkgenootschappen, een *politieke eed* afvorderen, en van de aflegging daarvan de aanvaarding afhankelijk stellen.

Voorts zou de agréatie, thans alleen bij de Hervormde gemeente bestaande, worden uitgestrekt over alle kerkgenootschappen in ons Vaderland,

Wij deelen deze geruchten mede met de noodige reserves; want ofschoon deze bijzonderheden nog al vrij stellig worden medegedeeld, bevreemden zij ons dermate, dat wij ze in het ontwerp van wet moeten hebben gelezen, om daaraan te kunnen gelooven. Het zal ons toch bijv. zeer bevreemden, of de agréatie zal kunnen strekken tot bevrediging van „het nationaal gevoel„, daar het bekend is, dat ter opheffing van die agréatie, die nu over alle kerkgenootschappen zou worden uitgestrekt, reeds bij de Hervormde kerk zelve zoo vele wenschen geuit en zoo vele pogingen gedaan zijn.

De *Amsterdamsche Courant* heeft nog geen enkel woord gezegd van de Troonrede.

Vindt zij, al wat dáár wordt gezegd, mooi of niet mooi?

Ons komt het voor, dat de *Amsterdamsche Courant*, die hare lezers nu eenmaal aan hoofdartikelen heeft gewend, aan diezelfde lezers verschuldigd is, om dan toch *iets* van de Troonrede te zeggen.

Of zou, nu het Ministerie, dat de *Amsterdamsche Courant* nu zoo zeer wenschelijk achtte, op het kussen zit, verdere polemiek overbodig zijn, en de lezers der goede *Oude* weder tot het diëet van Comedie- en luchtreis-verslagen worden teruggebragt?

Hoofd-kiesdistrict Breda. Verkiezing van een lid der Tweede Kamer. Uitgebragte geldige stemmen 2143. Volstrekte meerderheid 1072. Hebben bekomen de Heeren Mr. L. D. Storm 1244, Mr. J. J. Loke 441, Mr. J. P. P. baron van Zuylen van Nyevelt 360 stemmen. Alzoo verkozen de Heer Mr. L. D. Storm.

Bij Koninklijk besluit van 13 Junij jl. is op de voordragt van de ministers van binnenlandsche zaken en van finantiën van den 5den en 9den Junij 1853, daarbij overleggende eene acte, blijkens welke zich veelvuldige bezwaren hebben opgedaan tegen de oprigting, door het zedelijk ligchaam Tandem, van eene landbouwschool te Borculo, en tegen den afstand aan dat ligchaam van het tijdelijk gebruik en het beheer der aan den Staat toebehoorende gebouwen, bouw-, hooi- en weilanden, bosschen en heide, liggende onder de gemeenten Borculo en Geesteren, in de Provincie Gelderland, weshalve bij die acte de overeenkomst in Maart 1851 onder voorbehoud van bekrachtiging door de wet, tot gemelden afstand en tijdelijk gebruik gesloten, is vernietigd, — de minister van binnenlandsche zaken gemagtigd bij het uitreiken van het voor het zedelijk ligchaam Tandem bestemde exemplaar dier acte, de bestuurders van dat ligchaam, zijnde de Heeren: Mr. F. A. S. A. baron van Ittersum, kantonregter van het kanton Elburg, te Hattem; Dr. W. C. H. Staring, grondeigenaar te Haarlem; Dr. Wttewaal, grondeigenaar te Voorst, en Mr. W. F. B. van Hasselt, kantonregter van het kanton Apeldoorn, wonende onder Brummen, op de meest eervolle wijze te bedanken voor de pogingen, door hen in het algemeen bělang aangewend, tot oprigting eener landbouwschool te Borculo.

Onder voorzitterschap van den heer direkteur G. Simons zijn twee commissien te zaam gesteld tot afneming van de eind-examina van civiele ingenieurs en ambtenaren van de 1e en 2e klasse voor O. Indië, te Delft opgeleid.

Tusschen de Nederlandsche en Oldenburgsche regeringen is eene overeenkomst tot wederkeerige uitlevering van misdadigers gesloten, welke te 's Gravenhage en te Oldenburg op 3 Maart/23 April jl., is onderteekend, en waarvan de acten van bekrachtiging op den 6den dezer te Varel zijn uitgewisseld.

Heden zijn de zittingen van het Comité van defensie gesloten. De luitenant generaal Nepveu zal zich uit de residentie naar Baden-Baden begeven, om de baden te gebruiken, doch zal vóór de opening van het kamp weder terugkeeren, daar hem het opperbevel daarover zal worden opgedragen.

Z. K. H. Prins Frederik heeft dezer dagen op HD. buitengoed het huis *de Paauw* twee prachtige diners gegeven. Aan het eene namen deel Z. Exc. de minister van Zweden en Noorwegen en de zich hier bevindende zweedsche consul-generaal; het andere werd gegeven aan de leden van het comité van defensie, dat thans alhier vergaderd is.

Eergisteren en gisteren is in de Kerken der verschillende gezindheden hier ter stede de zege, voor 38 jaren bij Waterloo behaald, godsdienstig herdacht.

Op aanstaanden Woensdag den 22 dezer zal de gewone audientie van den Minister van Finantien, voorloopig belast met het bestuur van het departement voor de zaken der Hervormde Eeredienst enz. geen plaats hebben en op aanstaanden Donderdag die niet van den Minister van Finantien.

Eerstdaags wordt de zwaarste en laatste metalen kabel voor de onderzeesche telegraaf te Scheveningen verwacht. Terwijl het van de stoomboot overnemen en aan wal brengen van den eersten kabel veel moeite en tijd heeft vereischt en aanvankelijk mislukte, is de tweede kabel verleden Vrijdag, tot verwondering zelfs van de Engelsche ingenieurs in slechts één uur tijds aan den wal gebragt door de zeilboot van den heer Maas, die uit belangstelling in deze schoone en nuttige uitvinding zich in persoon aan boord van zijn vaartuig heeft bevonden en die de leiding van het werk had op zich genomen.

De nieuwe klok, bestemd voor de Alexanders-kazerne, door het gemeente-bestuur opgedragen aan de weduwe Yzerman en Zoon alhier, is thans in gereedheid en reeds in den toren aangebragt. Zij voldoet allezins aan de verwachting zoo door juistheid van gang, als door zuiverheid van klank bij het slaan. Door de vervaardiging van die klok wordt in eene behoefte voorzien van de militairen niet alleen maar ook van de vele inwoners van dat fraai deel der stad.

PROGRAMMA der openbare feesten, ter gelegenheid van den plegtigen intogt van HH. KK. HH. PRINS EN PRINSES HENDRIK DER NEDERLANDEN, binnen 's Gravenhage.

Dingsdag 21 Junij. Ten negen ure. — Aankondiging der feesten, door het uitsteken van vlaggen en het bespelen van het klokkenspel. — Ten 5 ure. Plegtige ontvangst en intogt van het Vorstelijk paar, overeenkomstig het daarvan uitgegeven programma, langs de met groen en vlaggen versierde pleinen en straten. — Des avonds algemeene illuminatie.

Woensdag 22 Junij. Groote wedstrijd van liedertafels, in den Stads-schouwburg, uitgeschreven door de liedertafel *Cæcilia*, tot mededinging naar de eereprijzen, door de Vorstelijke personen en het Gemeentebestuur uitgeloofd.

Vrijdag 24 Junij. Openbaar volksfeest in de Maliebaan, aanvangende des morgens ten tien ure en bestaande in het ringrijden. Als prijzen worden uitgeloofd de navolgende zilveren voorwerpen: een horologie, eene tabaks-doos, eene sigaren-koker, eene horologie-ketting en eene sigaren-pijp. Het mastklimmen, naar onderscheiden prijzen, en de uitvoering van goochel- en andere spelen. Dit feest zal, door muzijk afgewisseld, tot zes ure des namiddags voortduren. — Des avonds (bij gunstig weder) van wege de leden der Witte- of Litteraire societeit, prachtige illumatie en muzijk in het Bosch. Van wege het Gemeentebestuur zal eene verlichte tent met muzijk, op den grooten rijweg vooraan in het Bosch, worden geplaatst.

Zaturdag 25 Junij. Openbaar volksfeest in de Malibaan, te beginnen ten twaalf ure des middags en te eindigen des namiddags ten zes ure. — Tooneelvorrstellingen, als zang- en kluchtspelen en pantomimes, koorddansen, gymnastische en andere oefeningen. Alles door muzijk afgewisseld. — Ten negen ure. Groote illuminatie in het Voorhout, op den Kneuterdijk en den Hofvijver. — Ten elf ure prachtig vuurwerk in de Malibaan.

Prijscourant der Effecten.

AMSTERDAM, MAANDAG 20 JUNIJ.

Nederland, Werk. Schuld,	à 2½	Pct.	63⅛	5/16	¼
Dito dito.	„ 3	„	76⅛		
Dito dito.	„ 4	„	94⅝	11/16	11/16
Amortisatie.	„ 3½	„			
Aand. Handel-Maats	„ 4½	„	[illegible]		
O. I. Leening 1844	„ 4	„			
Aand. Arnh. Spoorweg	„ 4½	„			
Dito Holl. dito.	„				
Belgie, Certificaten	„ 2½	„			
Dito bij Rothschild	„ 2½	„	52 7/16		
Frankrijk, Certificaten	„ 3	„			
Rusland, bij Hope en Comp.	„ 5	„	108¾		
Dito A°. 1828—1829	„ 5	„	108		
Inschr. op 't Grootboek	„ 6	„			
Dito Certificaten	„ 6	„			
Cert. dito Hamburg Amin.	„ 5	„			
Negot. 1831 en 1833.	„ 5	„			
Dito 1840	„ 4	„	93¼		
Dito Stieglitz	„ 4	„	92¼	½	
Dito Nieuwe	„ 4	„			
Nieuwe Eng.	„ 4½	„			
Spanje, Nieuwe 3 pCt. thans	„ 1	„	22 15/16	23	
Nieuwe.	„ 3	„	48¼		
Binnenlandsche	„ 3	„	42⅞	15/16	
Cert. Coup. Sp. Com.			5 15/16		
Amort. Schuld					
Portugal, te Londen	„ 5	„	38¾		
Dito dito	„ 4	„	36⅝	¾	⅝
Weener, Bank.	„ 5	„			
Dito	„ 4	„			
Metalliek 1816—1852	„ 5	„	81 13/16	15/16	
Dito 1847	„ 2½	„	42¼		
Dito 1851 en 1852	„ 2½	„	42⅛		
Dito 1849	„ 5	„ 9	8 13/16		
Dito Lett. B.	„ 5	„ 9			
Aand. *f* 500 bij Rothschild.					
Dito *f* 250 dito 1839		*f*			
Napels, Certific. bij L. & B.	„ 5	pCt.			
Polen, Obligaten	„ 4	„	85⅞		
Aandeelen 1835		*f*			
Sardinie, te Londen	„ 5	pCt.			
Denemarken, Dito	„ 5	„			
Griekenl, te Londen	„ 5	„			
Philad., bij Hope en Comp.	„ 5	„	81⅞		
Te Londen	„ 6	„			
Bank					
Louisiana, te Londen	„ 5	„			
Brazilie, te Londen 1824	„ 5	„			
Dito 1843	„ 5	„			
Grenada, Dito à 100 p. st.	„ 2¼	„			
Dito Uitg.					
Ecuador.			4¼	5/16	
Mexico, te Londen Nieuwe	„ 3	„	26⅜	7/16	
Venetie, te Londen	„ 3½	„	40¼		
Dito Uitg.	„ 1	„			

Koers van het geld: Beleening 2½, Prolongatie 2¼, Disconto 2 pCt.

Bij flaauwe markt, was in geene der genoteerde fondsen van meldenswaardig belang.

Bij JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.